

## R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap december 21<sup>kén</sup> 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben; képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

## TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

## C o e u r D a m e.

„Én a' dámánál maradok“ monda Brissaud chevalier vad tüzzel, és — „v a b a n q u e“ tevė hozzá; míg az alatt keringő szemekkel meredt a' sápadt arcokra, mellyek kíváncsilag állottak körülötte.

Csudálkozás jelei látszattak a' körben; azután halálos csend lőn 's lélekzetét visszatartva figyelmezett kiki a' banquier mozdulataira, kinek egyhangú g a g n e — p e r d — g a g n e — p e r d — szavai olly borzasztólag hangzának, mint a' végnapi birónak idéző szava, midőn a' halavány lelkeket örök kárhozatra vagy elysiumba hívja-meg.

„Perd“ kiálta egyszerre a' bank-tartó, 's guny-mosolygással veté a' veszedelmes kártyát az asztalra. „Perd“ viszhangzék száz ajaknak echója, 's a' pénzszedő szánakodó arcczal közeledék a' chevalierhez.

Halál-sápadtság rezgett egy pillanatra emennek arczán; azután fagyos hidegséggel voná-ki zsebéből pugillárját, oda nyujtá a' kárhozat szolgájának, 's a' teremet elhagyá.

Setét volt az éj mint a' sir; egy csillag se töré-meg a' fekete fellegeket. Éj-örök czirkáltak minden felé utszákon az alávaló gonosztevőnek elfogatására; de tisztelettel haladának-el a' fényes h ő t e l előtt, hol e' finomitott bűn ember-szerencsével és léttel koczkaáz; mert e' féle rablás nem szégyenit, mivel francia országban a' törvény által pártoltatik, 's nagy adók által sanctionáltatik. Ha esett is néha-néha ezen fényes csarnokokban itt-ott egy lövés, úgy, ki azt tevė, nem volt egyéb mint egy alávaló, ki a' szégyennel nem tudott uriasan daczolni, vagy talán egy csel-szövényes bohó, ki a' játékházban vélte lelhetni a' hirt és dicsőséget; — minden esetre pedig akárki volt, csak dög volt, mellyről tovább nem kell emlékezni.

„Koldus vagyok!” jajgata a' chevalier magában, 's egy szeglet-köre rogyott. Eszébe jutott, hogy más nap reggelre ígértetett neki a' general-praefectus leányának Beatrice-nek „igen”-je, kinek birása a' játszóasztalhoz kötött fertály esztendei költséget 's egy egész sor fényes kilátásokat ígér vala hősünknek. Ez most mind egy szálíg semmivé volt téve; Brissaud magát elszegényülve, megszégyenítve, 's minden jobb társaságokból kitaszítva látta; — a' jövődő réme számtalan setét és borzasztó vérképekkel emelkedett szemei előtt; — keze mint egy belső erőtől unszolva kard-jához nyult.

Ekkor gyengéden karon fogva érzé magát. — Kedvetlenül tekinté-fel; egy asszonyi alak állott előtte, melly neki ugyan elejente idegennek tetszék, de más részről ismét úgy rémlett előtte, mintha már régtől fogva ismerné, 's ezen ismeretsége jó formán bizodalmas lehetett valaha; mert az asszony felettte nyájasan, 's éppen úgy bánt vele, mint valamelly régi ismerőssel, ki sokat enged magának, midőn más idegentől azokat el nem szivelné.

Brissaud jó formán meglepetve nézett reá; arcza teljes és rózsás volt, ha mindjárt kevesebbé a' természettől mint mesterségtől azzá téve. A' diszes göndör fejről barna fűrtök csüggének kellemes gyűrűkben; homlokát gyöngy-zsinór ölelé körül, mellyet balról egy szép centifolia, jobbról pedig zöld szalagbokor tartott össze. Nyakát hasonlóképp két rétű gyöngy-zsinór diszesíté, mellyek a' kebelbe látszattak merülni, mellyet könnyű canari-sárga kendőcske könnyen fedezett. Mind a' két fedetlen vállakon keresztül kék szalagok egy ó-német ingvállat fűztek egybe hasonló szinből, mellynek rózsaszinű előrészt zsinórok tarták össze. A' gömbölyű hattyú-karokat se fedé semmi ruha, úgy, hogy a' gyöngyök, mellyekkel körülburkolva voltak, legott szembe szöktek. Az egész alakot szellemileg rózsza 's egyéb virágfonások lengék körül; de testének alsaján a' chevalier semmit se vehetett-ki, mivel a' közel levő lámpa fénye csak testének felső részére világított, a' többit pedig setét árnyékba burkolá. Darab ideig tartott, míg a' chevalier magához térhetett, 's a' kétséges szépet — mert már kész volt az ismeretlen szépet annak tartani — megkérdezheté: mi volna kívánsága.

A' szép sokat jelentőleg mosolyga feléje, 's bizonytalan hangon, minőt olly embereknel tapasztalunk, kik a' társalkodásban nem leggyakorlottabbak, imezt sipegé neki: „Nem ismeresz engem chevalier? Hiszen én vagyok kedvesed, kinek olly sokaig hive voltál, 's kinek csak az imént is annyit feláldoztál! — Jöjj, én haza kísérlek; 's ezutánól fogva elválhatlan barátnéd leszek.“ Ezzel a' fiatal embert nyájas hatalommal a' földről felemelé, 's karjaiba fűzötten egészen lakásáig elkísérte.

Furcsa és különös volt az, miképpen lebegett mellette kísérőnéje; mert úgy látszott neki, mintha most mellette mint valamelly karika hömpölygene; majd mintha feje felé lenne fordítva; sőt mintha itt is ott is egyszerre látta volna. Azonban készantag hagyá magát vezetőnéjétől vonatni, 's úgy látszék, mintha nyelve le volt volna kötve, mert egy szót se vala képes nyelvére bocsátni; úgy volt, mintha a' tüneménynek különössége benne valamelly belső borzalmat ébresztett volna, melytől minden erejemegtompult.

Az idegen szép igen is tudá magát Brissaud gerjedelmeibe illeszteni. Más nap reggel az volt első kérdése, miképpen és milly mulatságokkal fogják a' következő napokat tölteni, 's a' chevalier szegénységét szégyenelve javának végső maradványait összekaparta, hogy kedvese kívánságainak eleget tehessen, annál inkább, mivel olly határtalan uralkodóvá tette magát felette, hogy ő egészen akarat nélküli eszközévé vált az idegen vágyainak.

Meddig tehát jószágának ezen végső romjai tartottak, szakadatlan tobzódás és mulatságban multak a' napok; a' pazér ebédttől falusi utazásokra, színházba, hangversenyekbe, állatviadalba 's egyéb e' félékbe mentek felváltva.

De az ittas csalódás nem sokáragigőzölgött, 's a' chevalier magát a' legkinosb állapotban látá, t. i. kénytelen volt ama társnéjának megvallani, hogy minden pénzbeli források már kimerítve volnának. Ő tehát minden esetre a' kétségbeesés, dühösség és bódulás jeleit várta, 's valóban minden jeleneteket keresztül is tanult, mellyeket játszadni akart; de mint álmélkodott, midőn barátnéja őt mosolyga hallgatá, 's gunyos mimmel mondá: hogy valljon nem tudná-e, hány ezer meg ezer gazdag volna a' világon, kiknek gazdagságukból az efogyottat ismét be lehet szerezni. Adott tehát neki legott kártyát és koczkát; megtanítá őt több

csekély mesterfogásokra, 's bizonyossá tévé barátját, hogy ez volna a' közönséges orvosság mindkettőjek betegsége ellen.

Brissaud hajai az égre meredtek ezen nyilatkozás alatt; undorral igazítá-el magától barátnéja tanításait; de most a' szép tőle makacson pénzt kért piperére, mulatságra, enyelgésre; dömmögve egy sarokba voná magát, majd ismét felszökött helyéből 's mint egy dühös Megära egész mérgében mutatá magát kedvese előtt. (*Végzet követhetik.*)

## N É P I S M E R T E T É S.

Tudósítások lapp országról 's lakosairól.

### 1. Hegyi és tenger melléki Lappok.

A' Lappokat (Lappländer) mind a' természet mind a' szükség vándorságra kényszeríti. Mivel pedig egész élelmök csupán csak írámszarvasaiktól (Rennthier) függ, méltán el lehet mondani, hogy a' Lappok minden mozdulatját, 's nagy részint életmódját is az egészen magokra hagyott írámszarvasok határozzák-el. A' lapp lakosnak bizonyos számú, többnyire 3—500 darab írámszarvasból álló, nyája vagyon, 's ezzel évenként könnyen beérhet. Nyáron egész esztendei szükségére elegendő sajtot készít, télen pedig elég szarvast ölhet-le, hogy házi népét hússal elláthassa. Ha familiája csekély számú, 200 írámszarvassal is beelégedhetik. Ha nyája 100 darabból áll, elegendő elesége alig van; ha pedig csak 50 szarvast bir, abból egyedül 's függetlenül nem élhet többé, hanem kénytelen saját nyáját hatalmasb társával egyesíteni, és szolgaságra lépni, a' midőn terhes kötelességévé tétetik urának nyáját őrzeni, fejés idejekor haza hajtani, 's e' mellett ön táplálására szükséges munkát is végez. Azonban gyakran megesik, hogy, midőn vagy történet, vagy betegség által saját nyája csak néhány darabra kevesedik, ezeket más valakire bizza, ő maga pedig a' tenger partra vándorol, hol vagy valamelly norvég gyarmat-lakosnál keres munkát, vagy, a' mi leginkább történik, valamelly tengeröböl mellett telepedik-meg, 's ekkor a' hegyi Lappból tengerparti lakos válik. E' szerint egész életmódját megváltoztatja, és szinte olly ügyes halász, 's merész hajós lesz belőle, valamint az előtt vándor életének viszontagságait túrni tudá. E' mellett azonban még se felejtí-el soha is előbbiszabadságának élményét; a' parti Lappot, ki kevesebb szabadsággal bir, alacson lénynek tekinti, 's gondolatjai

szüntelen a' hegyek közé vissza menételre czéloznak. Ha foglalatosságai szerencsés foganatúak lesznek, újabb nyáját szerez magának, 's ujlag előbbi életmódjára tér vissza. De az is igen gyakorta megesik, hogy, ha már egyszer parti lakos lett, az is marad, mivel sokkal gondatlanabb, hogysem a' jelen pillanatnál többre is gondolkodnék.

Azon Lapp, kinek 1000 darabból álló szarvasnyája van, gazdag embernek tartatik; vannak sokan, kik 1500—2000 írámszarvast is birnak.

## 2. Vadnyargalócok.

Soröe szigetén a' partiLappnak mintegy 200 nyargalócza (írámszarvas) van, mellyek vadon futkároznak a' hegyek között, és így ezeknek tejét hasznukra nem fordíthatják; mivel olly könnyen meg nem foghatják, csak néha ejthetnek-el egyet közülök puskájokkal. Azonban esztendő által egyszer valamelly sövénykerítésbe szorítják őket, 's ekkor a' borjúk füleit mégbélyegezik, hogy azután kiki sajátjára ismerhessen. A' hegyek között sok fáradságba 's veszedelembbe kerül a' nyargalócokra intézett vadászat, 's igen nagy ügyességet és előre vigyázatot kíván ezen állatok éles szaglása végett. Természeti ösztönüknél fogva t. i. mindig a' szél ellen mennek, mi legnagyobb bátorságba helyezteti őket, 's ha a' szél azon tájról fúj, mellyről a' vadászjön, ezt már egy mértföldnyi távulságra is megérzik, 's azonnal futásnak erednek. A' vadász tehát csak akkor keritheti őket lövése alá, ha szél ellen közelit feléjük, 's ezt is nagy vigyázattal kell neki tenni. Legkedvezőbb ezen vadászatra az egészen tiszta, és világos idő, hogy a' vadász a' völgyekben legelő szarvasokat megláthassa; többnyire t. i. a' völgyekben, hol a' fű legbujábbannó, szoktak ezen szarvasok legelni. De bár milly csekély szél támad is azon táj felől, hol a' vadász áll, azon pillanatban a' vadásznak minden ideje 's fáradsága füstbe megyen. Homályos időben könnyebb őket meglepni, ha előleg már feltalálta a' vadász ama helyet, hol tartozkodnak.

## 3. A' nyargalóc leölésének módja.

A' Lappok éppen nem örömet adják-el nyargalócaikat; ezen tudósítások közlője azonban egyet még is meg tudott tőlek négy talléron vásárlani. Ki kerestetett tehát egy a' legkövérebbek közül, 's azt a' Lapp maga hozá-el Fulge-naesba, hogy ott leölhesse; mert ezt a' Lappok idegennek



semmiképpen sem engedik meg. — Leöletés közben a' Lapp e'képpen cselekvék. Miután az állatot megkötözte, 's földre döntötte, szügye közepébe dőfte kését, 's nyeléig benne hagyta. Ekkor a' szarvast megoldozá, melly kevés rángatózás után felkelt, 's a' sebben fetrengő késsel együtt néhány lépésnyire odább ment volt. Illy állapotjában jó ideig állott, mintha semmi baja se történt volna, 's a' Lappok éppen ismételni akarák kegyetlen munkájokat, midőn az állat egyszerre ledőlt, 's élni megszűnt. Finn országban a' Lappok mindenütt ezen módot követik; a' tudósító látott példákat, hogy némelly állat olly kevéssé érzette sebet, hogy még enni is kezdett, 's több perczenetig fel 's alá járkált, minekelőtte a' halál munkálatját érzene. A' kést pedig azért hagyják az állat szügyében, mivel nem akarják, hogy a' szarvas vére kifolyjon, mert az a' nyargalócz belsejében megalszik, 's midőn felboncsolják, belőle kiszedik, és különféle bogyókkal elegyítve csemege gyanánt szolgál a' Lappoknak. *(Végzet követhetik.)*

## J E L E S M O N D Á S.

### R e m é n y.

|                             |                                |
|-----------------------------|--------------------------------|
| Kéklő lepelben messze jár   | 'S mig lepkeszárnyát kergeted, |
| Előtted a' remény,          | Lezug hijában életed           |
| Magához int, de meg nem vár | 'S állasz pályád szélén.       |
| Tovább-tovább lengvén,      | K ö l c s e y.                 |

G n o m á k. Két bíró ítéli tetteinket; egyik a' világ, 's ez csak a' külsőket ítélgeti bennünk és néha igaztalanul; másik a' lélekismeret, 's ez mind a' külsőt, mind a' belsőt részrehajlatlanul ítéli.

P. S z ő k e d e n c s r ő l.

Az ifiú a' jövődőben, az öreg a' multban él, a' jelenben csak a' férjfiú.

Gyermek nem lát veszélyt; az ifiú neki rohan; a' férjfi elhárítani törekszik; az agg remegve fut előle.

V a l k ó Béla után S. Karolina.

S z ü l ő k f á j d a l m a. Ama számtalan szenvedések közé, mellyek az élet örömeinek édes kelyhébe keserű epés cseppeket hullatnak, tartozik ama kimondhatlan nagy fájdalom is, melly a' gyengéd szülői szeretet-teljes szívet szétmarczongolja. Hatalmas a' szülői szeretet indulatja, és mennyei szerénységű természete van. De vannak olly bús esetek, mellyek azt erősen megrendítik, és zabolázhatlan dühre ingerlik. Gyakran csendes epesztés támadja-meg erejét, melly miatt lassanként nyugodt feláldozásban sorvad-el, ha valamelly bal sors gondoskodásának virágos ligetjében vadon tépi széjjel szép reményeinek gyengéd csirájit: de gyakran, ha megtámadtatása nagyon is dühös, és őt a' gyásznak hatalma elnyom-

ja, legnagyobb kegyetlenségekre gyullasztja-fel őt a' boszú érzete, mellyek végre kétségbe esésre viszik; de már ezeknek vészeiben magát se nem kiméli se nem becsüli. Melzer.

## K Ö L T É S Z E T.

### A' hegytetőn.

Bús magányom éjlepte öléből Ott virágos eperfák sorában  
Hozzád jövök magos viránytér! Lakja kétes fényben dűledez, —  
Itt reményem közelebb egétül Ott, hol öröm susogott árnyában,  
Fáradt lelkem nyugodalmat kér. Most a' szellő sirva tévedez, —  
A' hold ezüst fátyol alá rejtve Fel a' magos hegytetőre jövök,  
Reszket a' völgy csendes bájain; És lefutok puszta völgyembe;  
Hol gyakran a' világot felejtve Nem találok enyhet, ah! de örök,  
Csügtem Nelli hívó ajkain. Szép vágy marad még is keblemben.  
Frankenburg Adolf.

## K Ü L Ö N F É L E.

Nadrág-hordozók. Kevesen fogják tudni, hogy a' hegyháti Skótok a' nadrágtól szerfelett idegenkednek. Öltöztetjek egyszerű ruhából, rövid dolmány és valamelly bocskor-neműből áll, mellyet térdeiknél szalagokkal lekötöznek. Nehány évvel ez előtt szóba jött az angoly parlamentnél az illetlenség, hogy e' nép nadrágtalan jár. Legott készen volt a' bill, 's a' hegyháti Skótoknak (Bergschotten) meghagyatott, hogy legott „nadrágot hordozzanak.“ A' Skótok betű szerint teljesíték a' törvény szavát, 's a' nadrágot vállaik közé akaszták. 'S most ki mondja, hogy ők nem hordoznak nadrágot?

Bosthouni asszonyok. Egyik újabb ntazónak bizonyítványa szerint a' Bosthounok, Indiának egy nép-felekezete, az életet szenvedhetlen tehernek tekintik, 's annak elenyésztét a' szerencse legnagyobb fokának. Azért irigylük az öregek sorsát, kik a' halálhoz már közelebb vannak, 's az ifúságot legnagyobb türehetlenséggel viselik. Ha valaki közülök meghal, annak sorsát dicsérik, és magasztalják: ha pedig ne talán felesége volna, ez a' holtnak oldala mellé ül a' sirba, 's miután neki egy mécszet, 's holmi élelmet nyujtanak, a' sir fölébe egy nagy gerendát tesznek, 's kiki annyi földet, hantot, vagy köveket hány reá, mennyi neki tesszik. Az özvegy ezen dicséretes operatio alatt „Oziboll“t kiállt, 's azután mindnyájan oda hagyják a' sirt a' nélkül, hogy az elevenen eltemetetttről tovább aggódjanak, kinek soha meg nem bocsátának, ha a' sirból kikiváncoznék. Nem is igen történik ez meg azon nagy halálra vágyás mellett, melly a' Bosthouniak valóját egészen elfogta. — Ezen asszonyoknak feláldozása tehát még sokkal nagyobb, és borzasztóbb, mint amaz indiai asszonyoké, kik férjeik sirjánál az égő máglyába vetik magokat.

Megtiszteltetés. Ama paraszt legény Grange, ki a' vezető nélküli ekét gondolta-ki, nem régiben Parisba jött, 's a' leg-

jelesb, 's legelőkelőbb személyektől igen szívesen fogadtatott. Némellyek azon gondolatra jöttek, hogy számára aláírást nyitnak, mellynek jövedelméből neki mezei birtokot szándékoznak venni. Szívből kívánható, hogy ezen szerencsés gondolat létesíttessék, 's a' jeles ember megjutalmazassék például más nemzeteknek, mellyek munkás, és fáradozó hon-társaik érdemét nem csak különös tiszteleti díjra nem méltatják, de igyekezetét vagy elő nem segítik, vagy még ellene dolgoznak.

A' fegyvertár Metzben egyike a' legszebb és legnagyobb fegyvertároknak francia országban. Már maga a' terem is felette fenséges benyomást tesz az emberre, holott a' minden nemű fegyverek, puskák, kardok és pistolyok csudálkozásra méltó rendben vannak 150,000 ember számára felállítva. Látni itt a' többi közt Sachsen marschallnak úgy nevezett „játék eszközét“ egy nagy sáncz-puskát, melly ágyútalpon fekszik. A' nagy térségű udvarokban a' bombák 's egyéb golyók száz ezer számra vannak felhalmozva. Ezek között láthatni a' „griffet“ egész Európának legnagyobb és legnehezebb ágyúját, melly 1529-ben öntetvén 1800-ban a' Francziáktól elfoglaltatott. Ezen iszonyú ágyú 17 lábnyi hosszú és 22,500 font nehéz. Átmérője 3 láb, töltése 52 font puskapor 167 fontos egy golyóra. Napoleon a' parisi invalidusok palotája előtt akarta felállíttatni, későbben el akarták olvasztani; de történetből mind e' mai napig fenmaradott.

A' testvérek. A' függetlenségért viselt háború alatti egyik fegyvernagyváltási napon az amerikai és angol hadsereg Hudson vízenek két ellenkező partjain állott nem messze Saratoga városától. Bizonyos Maguire nevű angol katona beszédbe ereszkedik az ellenkező részen álló Amerikaikkal. Egyszerre látják, hogy Maguire sebesen a' vízbe ugrik; ugyan ezt teszi az Amerikaiak közül is egy katona, 's a' két vitéz egymás elejébe uszik a' nélkül, hogy valaki ennek okát megfejtette volna. A' két bajnok a' folyó közepén jött együvé, 's ott sirva egymás nyakába borulván, kiki „testvérének“ nevezé a' másikat; az egyik t. i. Irlandból kiköltöztvén az angol sereghez szegődött, a' másik Amerikába ment a' nélkül, hogy tudták volna, hogy egymás ellen harczolandanak.

### Tagrejtvény.

Három tag van rejtve ebben:  
Egyik érezből készülhet;  
Másik nélkül varga mester  
Majd csak semmit sem tehet.

Harmadikát látjuk égen  
És azt látjuk mind addig,  
Míg a' láthatár felettünk  
Ejre nem setétedik.

Életünkben minden héten  
Egyszer érzük azt csak el  
Akkor int-meg a' szent széken  
Pásztorunk ígéjével.

P. Szőkedencsről.

Előbbi rejtvény: Árnyék.

---

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

---

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.

---